

Діло

Виходить що-дня рано
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ

Львів, Ринця 18, II. пом.

Конт. почт. шмад. 26.726

Адреса тел.: „Діло—Львів“

Число телефону 261

Рукописів
редакції не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно 3.00 К.
чвертьрічно 10—
піврічно 20—
квартрічно 40—

у Львові (без доставки):

місячно 3— К.
чвертьрічно 9—
піврічно 18—
квартрічно 36—

в Німеччині:

місячно 2г. — М.

піврічно 40—

За зміну адреси
платити ся 50 с.

Ціна оголошень:

Строчка петитова, двошпальтова 48, а вядиславів 60, в оповістках 80 с, в редакційній часті 1 К. Повідомлення про виміри і заручки 1.20. Некорекція строчка 1 К.

Сталоголовня за окремими умовами.

Одні вимірники коштів у Львові 12 с.

на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Вайсиль Панейно.

ЗВІДОМЛЕННЯ Ц. І. К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ з 18. вересня.

На Вайсн'зза відперто відокремлені наступні несприятелі, підняті після сильного артилерійського підготування. Із східного і південно східного терену війни нема нічого до оголошення.

ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ з 18 вересня.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ

Група військ баварського наступника престола Рупрехта: У Фландрії Англіїші і вчора поновили свої сильні наступні на деякі ватиники між лісом Houthouster і рікою Лі. Розіграли ся тільки малі бої піхоти, з яких всюди відперто наступаючі англійські відділи. Наша артилерія приступила з цілою силою до поборовання ворожих батарей. Між Ла Бассе і Лен та від Соми до Ойзе боева діяльність була значна.

Група військ німецького наступника престола: По обох сторонах дороги Ліон Соассон і на правім березі Мози боева діяльність артилерії доходила хвилями до значної сили. В кількох місцях розвинули ся бої в терені перед становищами; були вони для нас успішні.

Група кн. Альбрехта: На захід від Атремон наступаючі відділи привели з виправи на французькі становища полонених.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

В луку наоколо Луцька, над долішним Збручем і на схід від Козді-Вазаргелі несприятель був більше діяльний, ніж в останнім часі.

В області групи Макензена підняли Ромули на захід від Серету по сильнім артилерійським підготуванню коло Варліта і Муше злюль кілька наступів, які не повели ся, причім несприятель мав великі втрати. При устю ріки Римиці по виправі наших військ добули ми полонених.

Фронт македонський: Не було важливіших боевих діянь.

Коред новим періодом війни підводними суднами.

БРНН. (Ткб.) Парискії днівники доносять урядово, що супроти нового способу діяльності німецьких підводних суден, які тепер оперують ескадрами, треба сподівати ся, що мовий період війни підводними суднами буде мати особливо важкий характер.

Німецький національний Союз і кабінет Зайдлера.

Відень (Ткб.) 18 вересня. Днівники доносять, що на нинішнім засіданні президія німецького національного Союзу відбула ся дискусія над становищем Союзу супроти нового кабінету д-ра Зайдлера і взагалю висказано думку, що Союз повинен далі поводити ся вибірково. Що-до намірів уступлення президента Дабсвіга стверджено, що не мав він ніколи ніякого зв'язу, що отже нема президіяльної влади.

ЯК ТВОРИТЬ СЯ УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВНІСТЬ.

Статут Українського Генерального Секретаріату, вироблений Українською Центральною Радою. — Переговори в Петрограді. — Статут Українського Генерального Секретаріату, виданий російським правительством.

Львів, 18. вересня 1917.

По заключенню угоди між Українською Центральною Радою й російським тимчасовим правительством в липні с. р. Рада й покликаний нею до життя Генеральний Секретаріат взяли ся до творення основ української державности.

В першій мірі вироблено статут Генерального Секретаріату, який т. зв. „Мала Рада“ прийняла 29. н. ст. липня. Сей статут подали ми в числі з 4. с. м.

З сям статутом делегація Генерального Секретаріату, а саме президент Винниченко і члени Барановський і Рафес виїхали до Петрограду, щоб узискати затвердження статута тимчасовим правительством.

Та тут зачали ся беззаконні переговори: тимчасове правительсто не хотіло затвердити привезеного статута, тільки накинати Генеральному Секретаріатові свій статут, на що анов делегація Генерального Секретаріату не хотіла згодити ся.

Тимчасом 8. н. ст. серпня в Київі наступив відомий напад на владіи полку ім. Богдана Хмельницького, що спричинило велике розворушення умів.

Делегація Генерального Секретаріату послала в Петрограду до Київа що дня телеграфічні інформації про стан переговорів і одержувала від Ради інструкції.

Становище У. Ц. Ради.

Рада стояла на тім, щоби делегація не годилась на ніякі зміни в ухваленім Радюю статуті. Як доносить „Русское Слово“ з 9. н. ст. серпня в Київі, Рада прийняла в сій справі більшістю голосів отсю резолюцію:

„Поручаєть ся Генеральному Секретаріатові повідомити делегованім в Петроград секретарів, що не вважаючи на зміну політичної кон'юнктури, Комітет У. Ц. Ради стоїть на своїм становищі, що статут Генерального Секретаріату повинен бути затверджений тимчасовим правительством без жадних принципіальних змін та що такі зміни можуть наступити тільки за згодою Комітету У. Ц. Ради.“

Сю резолюцію переслано делегації до Петрограду.

Відозва Генерального Секретаріату.

Маючи на увазі напад на полк ім. Богдана Хмельницького й інші прояви протиукраїнської і ривночасно протиреволуційної реакції на Україні, як також провокація переговорів тимчасовим правительством, Генеральний Секретаріат — як доносить „Утро Росси“ з 17. ст. серпня в Київі — видав відозву, в якій говорить ся:

„Реакційні діїчі й їх преса зачали кампанію проти революції, не без наміслу вибираючи собі за ціль своїх нападів У. Ц. Раду, яка ім — головню від моменту, коли в склад її увійшли представники від не України — дуже не по нутру. В своїй агітації реакціонери не перебирають в способах й пускають свідомо брехливі вістки про зносини з австрійсько-німецькими кругами та про тежні фонди. Вважаючи низшим своїм чести опрокидувати свідомо дожи слухи, Генеральний Секретаріат акавує на контр-революційну небезпеку, яка грозить нашому краю через розпутане національної ворожнечі й боротьби. Вважаючи революційну демократію до боротьби з контрреволюційними силами,

Секретаріат вважає, що доля революції в Росії зв'язана з долею революції й на Україні. Взякий удар на Раду буде ударом на революцію.“

Розмова з Винниченком.

Перебуваючи в Петрограді для переговорів, Винниченко — як довідаємо ся з „Утра Росси“ з 14. н. ст. серпня — в розмові з представниками преси так схарактеризував положення:

„Вже більше чим два тижні я тут в Петрограді разом з моїми товаришами в Генеральному Секретаріату Барановським й Рафесом. Нас вивізвало тимчасове правительсто для сфінансована заключеної в своїм часі між ним й Українцями угоди. Та тимчасове правительсто тепер під покришкою ріжних викрутів відлякає підписане договору. Повторяєть ся отже історія з першою делегацією Ради, яка в маю також їздила до Петрограду для переговорів в правительством, та й також нічого не добила ся. Таке неприхильне відношеня й повне незрозумінє положеня може викликати й ріжні комілікації й ексцеси. Кождого дня я дістаю сотки телеграм від ріжних українських організацій й українських військових частин з домаганямй прискореня переговорів. Найбільше заворушеня й обуреня паує в зв'язі з останніми сумними княськими подіями серед українських салдатів. Многі військові часті зачали нам, що на перший погляд вони готові піти на поміч Раді. Секретар для воєнних справ Петлюра видав з свого приходу прокламацію, в якій визнає салдатів до сулюкою й каже терпеливо ждати слідства, яке іза згаданих подій почало ся. Завдяки неясности положеня край дезорганізуєть ся.“

Недавно відбулась в Київі нарада комісарів українських губерній: київської, харківської, полтавської, катеринославської, чернігівської, херсонської й таврійської. З уваги на положеня не яке вигоріло ся в прифронтовій Україні й з уваги на далеке віддаленя від центра, всі одноголосно признали необхідність сотвореня на місци твердої правительственої власти. Комісарі чернігівської і катеринославської губерній, які причисляють себе до Великоросії, також заявили ся за ідею сотвореня красної власти. Комісарі подільської й волинської губерній, хоч були несприятливі задля важних робіт біля евакуації населеня, приміщеня втікачів, доведеня дезертирів й заосмотреня армії продуктами, вже задалегідь признали необхідність реального об'єднаня Ради. Один тільки комісар бесарабської губерній, хоч й прибув на нараду, відказав ся брати участь в засіданнях, заявляючи, що Бессарабія хоче самостійно добивати ся права до самоуправ. Всі комісарі, які були в Київі, тепер працюли до Петрограду й разом з нами відвідали 11. серпня членів тимчасового правительства.“

Відізд Винниченка з Петрограду.

„Русское Слово“ з 17. н. ст. серпня доносить з Київа: З уваги на останні події в Київі президент Генерального Секретаріату Винниченко й Генеральний Секретар Рафес, не добивши ся згоди з правительством в справі затвердження статута Генерального Секретаріату, виїждять до Київа на відкритє сесії Ради, що значність ся 18. н. ст. серпня. Для дальших переговорів з правительством в Петрограді осталися Секретарі Барановський, Зарубин (Великорос) і Міхевич (Польск).

Інструкція тимчасового правління для Генерального Секретаріату України.

На чім ставлять переговори при вийді Винниченка з Петрограда, про се не маємо звісток. Досить, що рівночасно з його вийдом тимчасове правління оголосило під датою 17. н. ст. серпня свою інструкцію для Генерального Секретаріату, якої зміст подали ми в телеграмі Петроградської Агенції в числі з 22. серпня. Повний текст цієї інструкції беремо з „Річи“, яка в числі з 18. н. ст. серпня доносить:

Тимчасове Правління затвердило отсю провізоричну інструкцію для Секретаріату Тимчасового Правління на Україні:

1) До хвилі порішення питання про місцеву самоуправу Установчим Зборам, висшим органом Тимчасового Правління в справах управи Україною являється Генеральний Секретаріат, який іменує на основі пропозиції У. Ц. Ради Тимчасове Правління.

2) Повноваження Генерального Секретаріату простягаються на губернії: Київську, Волинську, Подільську, Полтавську й Чернігівську з винятком повітів Мглинського, Суражського, Стародубського й Новозибківського; вони можуть бути поширені й на інші губернії або часті їх, коли покликані до життя на основі рішення Тимчасового Правління зовнішніх інституцій вискажуться, що вони бажать такого поширення.

3) Генеральний Секретаріат складається із Секретарів в сферах: а) внутрішніх; б) фінансів; в) рільництва; г) просвіти; д) торгівлі й промислу й е) праці а крім того Секретаря для національних справ та Генерального Писаря. На кінець входить ще в склад Генерального Секретаріату для контролю його діяльності Генеральний Контрольор, який бере участь на засіданнях Генерального Секретаріату з правом рішального голосу.

Із числа Секретарів має бути установлених найменше чотири із круга осіб, які не причисляють себе до української народності.

При Секретаріаті для національних справ установлюються три уряди товаришів Секретарів, з тим, щоби всі чотири найбільшій національності України мали кожна свого представника в особі Секретаря або одного із його товаришів.

4) Генеральний Секретаріат розглядає, виробляє й передає до затвердження Тимчасового Правління пропозиції, які дотримують життя краю й його управи. Отсі пропозиції можуть бути передані передані їх Тимчасовому Правлінню віддані на вступний розгляд Центральної Ради.

5) Повноваження Тимчасового Правління в справах місцевої управи, які входять в компетенцію вичислених в 3-ім уступі секретаріатів, переводяться в життя через Генеральних Секретарів. Точніше означене тих справ буде вичислене в особній приложі.

6) В усіх справах, означених в попереднім уступі, місцеві краєві власті відносять ся до Генерального Секретаріату, який знова порозумівши ся з Тимчасовим Правлінням, передає розпорядки й поручення цього останнього місцевим властям.

7) Генеральний Секретаріат предкладає кандидатів на правління посади дотично тих урядів, які входять в зруг вичислених в 50-у уступі справ, а які назначує Тимчасове Правління.

8) Зносини висших державних властей й поодиноких шкільних урядів зі Секретаріатом або з дотичними фаховими Секретарями, як рівно

зносини останніх з висшими державними властями й урядами переводять ся через особного комісара для України в Петрограді, якого іменує Тимчасове Правління; тим самим шляхом йдуть законні пропозиції та проекти, що відносять ся лише до місцевих справ України а крім цього: — всякі міри загальнодержавного значіння, які виникли в сфері поодиноких ресортів або є обговорювані на міжміністерських чи фахових комісіях і вимагають, щоби з уваги на їх особні відносини до України, при остаточнім порішенні були розглянені при участі комісара на тих комісіях.

9) В речинцевих й не терплячих проволочи випадках, висші державні інституції й уряди передають місцевим властям свої рішення безпосередно й рівночасно повідомляють про них Секретаріат.

Президент міністрів Керенський.
Міністер правосуддя Зарудний.
Петроград, 17. серпня 1917.

Що далі?

Про дальший хід подій докладних звісток ще не маємо. Знаємо тільки на основі телеграм, що У. Ц. Рада й Генеральний Секретаріат інструкції тимчасового правління не прийняли, що цілий Генеральний Секретаріат уступив та що зорганізував ся новий Генеральний Секретаріат під провідом Дмитра Дорошенка, в яким Винниченко обняв теку секретаря праці.

Яке відношене нового Генерального Секретаріату й У. Ц. Ради до тимчасового правління, — на пояснене цього треба ждати дальших докладних звісток з російської й української преси.

Українські послы у міністра внутрішніх справ.

ВІДЕНЬ (Ткб). Іменем Української Парламентарної Репрезентації й Українського Комітету ратушкового послы Петрушевич і Колесса з дня 15. с. м. відбули конференцію з міністром внутрішніх справ гр. Тоггенбургом в справі висенців та в справі політичних домагань Українців в Галичині. Послы вручили міністрові меморіал, в яким висказані ті домаганя. Міністер обіцяв поробити відповідні зарядження і заявив що в сих днях знова деякі поети а саме тернопільський, терембелський і чертківський будуть отворені для повороту виселенців, що в справі повороту мешканців Волині будуть небагом видані окремі розпорядки та що міністерство зарядить, що слід, проти дальших евакуацій та безправних реквизицій.

Українське військо.

Відень, 16 вересня 1917.

З приводу статі „Сzas y“ п. н. „Koniec armii ukraińskiej“ (ч. 412 з 12. с. м.), в якій польський орган з великою радістю описує напад на полк ім. Б. Хмельницького в Квіві, — один з членів президії „Союзу вивольненя України“ висловив ся до Вашого кореспондента:

Щоб заспокоїти польську пресу, яка так радіє з „розбитя українського війська“, можете подати в „Ділі“, що крім трьох корпусів на фронті, які українцяють ся під оглядом складу як солдатів, так і команди, Україні мають цілком самостійні полки, в часті на фронті, в часті за фронтом: ім. Хмельницького, Полуботка, Гонта, Сагайдачного, Грушевського.

як пещесні хвороби похові і шкірні, дальше пошесні хвороби як тиф черевний, ятрянстий, холера, віспа, червінка і інші острі медуги кормового проводу, дальше скветичні хвороби, нанесені з півночі як напещица (sudor-Morbus Anglianus); вони здеститували населеня, а деякі з них як сифіліс і трипер гразять звородженем здоровля народних мас на десятки літ.

Країна пора була утворити спеціальний самостійний уряд народнього здоровля, щоби в тім центральному уряді всі агенди санітарії і гігієнічній були сконцентровані і була полегджувана і виконувана вишколовими фаховими лікарями, а не як доси переважно полегджувана правниками в різних міністерствах. Треба знати, що доси агенди санітарії гігієнічній були полегджувани міністерством справ заграничних а деякі агенди санітарії напр. введення лічних, купелесам і літисек в міністерстві праці, санітарно промислові в міністерстві торгівлі, а ветеринарній в міністерстві рільництва. Міністерство народнього здоровля по з'організованю повинне обняти всі висше згадані агенди, санітарна служба повинна бути течно з'організована на німецький взорець, а також поодиноких ресортів повинні стояти фахові науково вишколені лікарі, котрі з політкою не повинні мати жадного жда, як се було доси в практиці.

Мирова нота папи і відповідь держав антанту.

ЛОНДОН. (Ткб.) Райтер довідується, що союзники не хочуть дати відповіді на мирову пропозицію папи, так не буде вислана до Ватикану відповідь осередних держав. Зрештою англійське становище згоджується зовсім з відповідю Вільсона.

Після побіди Керенського.

ПЕТРОГРАД. (ПТА.) Генерал Каледін уступив із становища атамана донських козаків.

АМСТЕРДАМ. (Ткб.) Райтер доносить з Петрограда під датою 17. с. м.: Телеграфують в Могилев, що Корнілов і 23 генералів та офіцерів, увязнених шефштабу Алексеевом, інтерновано в готелі і поставлено під сторожу. Нині покінчить ся переслухане Корнілова. Могилевська залога заявляє, що не брала участі в бунті і прислала до вислане жовнірів на фронт, аглядно до Солуня.

АМСТЕРДАМ (Ткб). До „Handelsblad“ доносять з Лондону: Керенський найшов ся в тяжкій положеню. Ходило о коаліцію партій. Промислові, заворошені до участі в правлінстві, готові були до цього тільки в разі участі кадетів. Керенський длажив стараня, щоби стати на добрій стопі з радою робітників і жовнірів, яка в останній крізі вийшла на ліво і нині остає під впливом большевників. На засіданню петроградської Ради Р. Р. Ж. большевик Камєнев виголосив серед оплесків большевників пристрасну промову. Жалув безпробочного утвореня соціалістичного кабінету, безпробочного проголошеня республіки, безпробочного скликаня конституанти та анесеня всяких гідностей і титулів.

Партія Чернова старала ся послужити большевиками, але бояла ся, що вони можуть далеко посунутись. Внесена большевиками прийнята значною більшістю. Тільки меншевики а групи Церетелія голосували проти них. Більшість депутатів жовнірів не було на сали, бо брали участь в кампанії проти Корнілова. Через кілька годин було річю правдоподібною, що Керенський уступить, а до крєм прийде соціалістичний кабінет. По довгих переговорах Керенський найшов тимчасову редакцію керел утвореня воєнного кабінету. Міністри, що в ній засідать, є виключно міністрами адміністративними.

ПЕТРОГРАД. (ПТА.) Вночі з 16 на 17. с. м. президент міністрів Керенський і міністри війни Верховський і маринарки Вердеревський вийшли до головної квартири.

Новий російський кабінет.

ПЕТРОГРАД (Ткб.) Некрасов сказав співробітничови дзєвника „Ізвестія“, що після довгих переговорів удало ся Керенському утворити кабінет в такім складі: Керенський — прем'єр і головний командуючий, Терещенко заграничні справи і мабуть заступити прем'єра, Кишкин — внутрішні справи, Карташев — віроповідань, Бірнацький — скарб, Комовалов — торгівля, Наянатович — справеллність, Архангельський — просвіта, Ахсентів — рільництво, ген. Верховський — війна, адмірал Вердеревський — маринарка, Буришкін — контроля держави, Скобєлев — праця, Ефремов — опіка над убогими, Нікітин — почта й телеграф.

Санітарні відносини в Східній Галичині.

Уваги з приводу утвореня міністерства народнього здоровля.

Новоутворене міністерство Зайдлера дістало порученя утворити нове самостійне міністерство народнього здоровля. Велика світова війна виказала стільки недостачі і хиб в суспільній устрою, особливо що до справ санітарних і гігієнічних, що міродатні чинники нашої держави вказали конечну потребу вже тепер підчас війни виробити кроки, щоби спинити ті нещастя і руїну, спричинену війною народним масам що до їх здоровля.

В Галичині, особливо в східній, ніколи і перед війною не було ладу в справах санітарних. А вже тепер підчас війни, коли протягом трьох літ Східну Галичину перейшли мільйони наших військ центральных держав і військ російських та європейських як і авійських, нанесено народним масам такі невичені шкоди через жовшесні недуги і дихе відживлене, що вони ще більше як економічна руїна спустошили населеня, наносили найбжноріднійшій медуги

Як лікар, що трицять літ практикував на провінції, дуже докладно знаю всі хибі санітарної служби по повітах і вважаю за свій обовязок подати свої уваги ще до санітарної гігієнічних уладженя в Галичині. Всі санітарні агенди по повітах залягають у к. с. староства, котрим як самостійні референти є приддані повітові лікарі, які доси мали тільки право ставити внесеня в санітарних справах, а старостами часами навіть консієтовий практикант або комісар над внесеннями сими переходили до урядку дзєвного. Повітові лікарі є доси політичними урядниками, котрих, як учить практика, політичні власті уживали дуже часто до ріжнородних цілей найбільш не лікарських, до робленя виборів. Повітовий лікар переважно є має доси в старостві окремого приміщеня і уриває містити ся в одній кімнаті разом з землеринарем і комісарем. Як може в таких відносинах співнати лікар свої обовязки, оглядати земних, підозрілах о ріжні хвороби, і приймати ріжні особи в справах урядових?

Д-р Іван Курович

(Казавь було.)

Фінляндська депутація у Керенського.

ПЕТРОГРАД. (ПТА.) Депутація фінляндського сейму була у президента міністрів Керенського і подякувала правительству за розширення прав автономії, привізаної Фінляндії актом з 12. вересня. Депутація задоволила, що Фінляндія в політичній і господарській життю підує разом з російським народом.

З комісії вовної господарки.

ВІДЕНЬ (Ткб.) 18. вересня. На нинішнім засіданні комісії вовної господарки подав президент вислід загальної розправи і ствердив, що бесідники переважно висказали думку, що ціла господарка предметам поживи й сировини потрібними для війська мимо труднощів тяжких до оммиєня, була конечна і що треба вдержати цю систему також на будуче як довго триває війна. Тільки один з бесідників висказав бажанє спинити діяльність централі. Кількох бесідників жаліло ізза сього, що не можна було дебути від Мадярів одностайности господарської області, що впливало відемно на успішність многих заряджень з області вовної господарки.

Комісія приступила до подрібної розправи над першою групою, яка обіймає збже, пашу й будю.

Голова вовного Уряду обороту збіжжя Шонка представив устрій і діяльність введення і представив короткий начерк фінансових вислідів. Влітє за рік 1915/16 виказує надвишку 14 мільона при обороті 1.4 мільярда. Період 1916/17 не є ще замкнений, але після тимчасового вислуду доходи й видатки покривають ся.

Правительственный комісар секційний радник Гертнер представив загальний образ внутрішньої і звичайної організації введення.

Німеччина і Швеція.

БЕРЛІН (Ткб.) „Vossische Zig.“ доносить: Стокгольмський дневник „Nya Daglight Allehand“ оголошує заяву німецького правительства, в якій воно висказує жалє, що для шведського правительства повстали неприємности наслідком посередництва в пересиланню телеграмів одного з заграничних німецьких послів до уряду заграничних справ.

Проти шведського правительства.

СТОКГОЛЬМ. (Ткб.) Вчора відбула ся маїфестація соціалістів, в якій взяло участь до 15.000 осіб. По промові Брантінга і 7 інших кандидатів до стокгольмських виборів прийнято резолюцію, в якій домагано ся уступленя правительства.

У вовдусі.

БЕРЛІН (Вольф). Наші неприятелі підняли дня 16. с. м. кілька злетів і кивули бомби на містечку Німеччину. Наступили саме на Штутгарт, Тибінген, Фрайденштадт, Оберндорф, Забрікен і Кольмар. Під Штутгартом зранено легко жовіря. В Фрайденштадті і Кольмар спричинено шкоди в будівлях. Решта наступів не спричинило ні втрати в людях ні шкід в матеріялі. З ворожі літаки скинено.

Українська конституанта.

Відень, 16. вересня 1917.

(Ф. К.) „Рать“ з дня 25. и. ст. серпня у телеграмі з Києва повідомляє:

Українська Центральна Рада прийняла резолюцію про як найскорше скликанє Установчих Зборів етнографічної України.

Визиск родин жовнірів.

З Товмаччини пишуть нам:

З причини окупації товмачського повіта в червні 1916 р. перестали податкові уряди владчувати родинам покликаних військовій причини. По 14 місяців повернули власти. Причинкової комісія в Товмаччї не підняла вправді своїх чинностей, однак податковий уряд в Товмаччї робить приготаваня до виплати причинків тим родинам, що мають в руках платничі аркуші.

Рівномірно в властних явив ся в Товмаччї заступник нотаря п. Вольнік і розпочав подьяване на хлоську кишеню. Він їздить по селах, збирає від родин покликаних платничі аркуші і каже собі платити по 10 К. і більше за виставленє квїта і за легалізованє підпису сторони на квїті. Родини не бачили вже 18 місяців грешїї за причинки і тому віддають урядовій особі свої квїти і платять, кілька вона жадає, що би лиш діятати гроші. За кілька днів зібрав п. Вольнік кільканайцять тисяч від бідних селян.

По інших повітах зарядили причинкові комісії виплату причинків через повновласників за цілу громаду. Сей спосіб виплати причинків коштує сторону найбільше 20 с. В Товмаччї мує пан нотар набити собі добре кабузу і лупити сторони, що ся влізе. Се скандал, що би такі річи діяли ся під боком властї.

Звертаємо ся до Президїї краювої комісії причинкової в Бялій, а зокрема до п. радника двора Шульцїса з домагаєм поручити сейчас повітовїй комісії причинковїй в Товмаччї, що би вона zorganizувала виплату причинків через повновласників, а в крайній мірі поручила виготовленє квїтів окремому бюрови за оплатою 20 с. від штуки; легалізацію підписів на квїтах має зарядити суд безоплатно.

Дальше звертаємо ся до президента вшшого суду краювого в Оломуцї Ексцеленції Червінського з запитом, чи лишиє з повагою нотаря їздити по селах і збирати від сторін платничі аркуші та побирати за се великі суми, квїти легалізувати в своїй канцелярії в Товмаччї без сторін, а за сїнда ідентичности особи, підписуючого квїт, уживати чоловіка, котрий на селі не був, сторони не бачив і в її несприсутности посвідчив її тотжність особи та підписав її на квїті.

Чекаємо заряджень обох сих властїй в сїй справі і жадаємо усуненя скандального здирства бідних людей.

Сю справу підносимо тому публично, бо від 1915 р. не одержали ми доси ніякої відповіді на зажаленя в тїй самїй справі, предложеї властям. — Інтересовані.

Сподїване недалекого мира.

БЕРН. (Ткб.) На надзвичайній сесїї Союзних Зборів, отворенїй в понедїлок, президент національної Радї Білер у вступній промові загадав про мироу ноту папи та висказав надїю, що недалекий мир покладе край виміраню народу.

НОВИНКИ.

Львів, 18 вересня 1917.

— Вистава „Катерини“ на Захист УСС. В суботу дня 22. с. м. о 7/8 відбудеть ся вистава опери Аркаса „Катерини“ при участі військової оркестри 23 п. п. на „Захист для хорих і ранених УСС“. Помінаючи благородну цїль, на яку йде чистий дохід вистави, львівська публіка мати ме нагоду почути при повній симфонїчній оркестрі симпатичний твір Аркаса та налюбувати ся силою і красою голосу п. нї Рубчакової, п. п. Рубчака, Данчака і ин., які разом з сильним, скріпленим хором обіцяють публіці зготовити милнїй вечір. (д).

— Військова пенсія. Відручним цісарським писемом видано приказ, що би низше вчисленї військовї особи принадлежи до воєнних відділів, є скільки вони не є активними — були ужиті на таких становищах, призначених для спосібних до фронтової служби при армії в полі, які не є виставлені на постійне діланє неприятеля; 1) одинокїй полишений при житю син родини, з якої вже двох або більше синів упало, або померло від ран, понесених при сповнюваню воєнної служби, наслідком воєнних трудів, або наслідком недуги, якої набували ся в часі воєнної служби. 2) батько шести або більше незасмертєних дітїй, на яких удержанє він має старати ся.

— Військовий параглад впаченців з відбитих повітів. У Львові андано оповіщенє маїстрату з вазивом до військового перегляду всіх тих о подчєнцїв, уроджених в рр. 1809—1867, що перебувають у Львові, а походять з відбитих повітів східної Галичини. В згаданих повітах перегляд розпочав ся вже з днем 15. с. м.

— Всеукраїнський педагогїчний зїзд у Києві — як доносить „Кіевская Мысль“ — отворено 23. и. ст. серпня в 12 год. в полудне в льокалі Торговельного інституту. — Ф. К.

— Краєва команда жандармерїй вернула з днем 18. вересня с. р. до Львова з Бялої та почала тут своє урядованє.

— В павльскім легїонї розвязано 4, 5 і 6 полків шхоти та відділи артилерїї; жовірів тих

полків вже відставляєть ся до дотичних запасних запасних відділів п. і к. армії. Збірні стайні польського легїону, поміщені в Галичїні, привернено назад; розвязано остаточно тільки стайні у Відні, Будапешті і Праї.

— Перші українські курси для дітїй від 3—7 літ будуть засновані з початком жовтня та будуть ведені на взір заграничних шкіл фребльовських. Ізза браку відповідного поміщеня і тому, що сили учительські заняті ранє, наука відбувати ся буде попол. від год. 3—5. Проте буде се немала полєкша і поміч в вихованю дітїй, які бодай на пару годин шоденно найдуть відповідне для свого віку занятє. Сили учительські образовані фахово на окремих курсах і в заграничних школах. Школа приміщенє серед городів, з видом на цїле місто, відповідно вимогам модерної шкільної естетики і гігієни. Особливу увагу звертаєть ся на вихованє національнє, рідну мову і пісню. Окремїй відділ німецької конверзації. Крім шкільної засновані будуть також курси німецької і французької мови для старшїх. Висні розпочнуть ся дня 20 вересня між 4—5 год. в школі коедукатїйній при ул. Цитадельній 9 (Бічна Оссолинських) і поверх і тривати будуть до 25 вересня с. р. — За управу курсів Софія Олеськіва.

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Пяткова система“.

На необхїду потребу удержаня 25 українських шкіл на Волині, які супрота останнїм подїям тїм довжшї і важнїшї для української справи, конечні як найскоршї і найбільшїйшї жертви

Ми, павлонїй офіцери українцї табору Ганн-Мюнден, з ініціятиви місцевої Української Громади переважили до редакції „Дїла“ зібрані в нвїтї чотиреста серєк (448) марок — 686 корон 68 сот. грешї на Волинські Школи. Вважаємо всім працюючим на нїхїй культурної, національнїй роботи званикї вноєгїї і неособної віри в святе діла, Нехай і наша посильна жертва приснаєть ся до загальної справи Рада Укр. Громади. — Засїдаючи разом 64 К на Волинські школи зібрані в таборі виселенцїв Нідервальм подаю сим імена вл. жертводавцїв в цїлі оповіщеня в часописи. По 2 К: Вітан Кость, Вітан Михайло, Горавцький Качтан, Гелка Микола, Гургулово Марїя, Евстафїевич Денис, Зявладовї Іван, Іванїчкий Омелян, Корнїлий Володїслав, Купчанко Олександр, Омельський Денис, Подар Петро, Рубчук Іван, Рамановський Володїслав, Синюк Іван, Твердохлібїва Анна, Федоровичева Анна, Яворський Андрїй, Яворська Леокадїя, Чинавич, Русняк Софія і Русняк Атанасїй; Ховицький 4 корон, Данилелїч 6 корон а Годованський Дмитро 10 корон. — Др Олександр Козакевич, Люблін 30 К; д-ра Зіновїя Левіцького, начальнїй лікаря в таборі виселенцїв в Вольфсбергаї (Kärnten), д-ра Іосифа Коса, штабового лікаря в Ісєнбруї. — Петро Радюк однор. добр. 89 п. п. 10 К; Одію Витковичівну в Яворовї, Марусю Світїяківну в Даржівцї, Івана Радюка, однор. добр., Василя Свідрика, однор. добр., обох з 49 п. п., Миколу Огородника, однор. добр. 11 п. уланів в Терезїенштаїт. — Марїяка Данилелїч з Перемишля 5 К; д-ра Богдана Чабача з Лавочного, судїю Северина Левіцького з Старої Соли, Марїюка Загаєвич з Яворова, Романа Петрова зі Стрия і о. Омеляна Горчинського, курата військового, поч. пол. 408. — Микола Рогуцький Купинович Старі 5 К (Дн.); Володїмира Плєскача в Березинї коло Самбєра, Максима Кобляньського 11/518 копн. почта етапан в Плевлю Черногора, Мїзайла Каричинського рахункового в Шопронї Угормїнї, Івана Унятовича рахункового 34/2 п.

Петра Кобзура при воєнних гробах відділі 2 в Турцї над. С., — Теофіль Татарський ветер. хор. пол. поч. 645 12 50 К. (Дн.); Вєлодїмира Татарського пор. 10 п. п.

Вїкту Бахман Дрогобич, Юліяна Пелчїнського канд. нотар. Дрогобич, Юлію Бєч Уличню, Осипа Татарського Відень ХХ, — Микола Кнїш 5 К; Евгєна Сельського судїю у Львові, Олександра Чарнецького комісара скарбу в Жовкві, Северина Левіцького судїю в Самборі

ОПОВІСТКИ.

Середа, 17. вересня 1917.

Нїчї: греко-кат.: Чудо Арх. Мїхала. — римокат.: Януарїя сн.

Вввтра: греко-кат.: Союста мч. — римокат.: Евстахїя.

— Український Народний Театр Т-ва „Бовїда“ у Львові під управою К. Рубчакової. Салї Т-ва ім. Лисенка при вул. Шашєвича ч. 5.

В пятїницю дня 21. вересня 1917 „Панна Штукарка“ комедїя в 3 дїях Володського. В суботу дня 22. вересня 1917 на дозі

